

Üks oluline tegur kodumaale jäämisel on see, kui suurt uhkust oma maa üle tuntakse. Selles osas võib Läti (taas) õppida nii mõndagi Eestilt.

Läti BNSi siseuudiste peatoimetaja Aija Brasliņa, PM 25.01

Haridusministri plaan B

Kunstiakadeemia uus planeering tehti naabrite huvides

Eesti Kunstiakadeemia planeeringu problemaatika käsitlus avalikkuses on jäänud äärmiselt ühekülgseks. Kahju, et sellest ühekülgsest näevad lähtuvat isegi kogunud poliitikud ja otsustajad. Varju on jäänud probleemi tuum ning EKA asjaajamisest on maalitud asjatundmatuse petlik pilt. See pilt mõllab EKA kohal nagu kahjutuli. Püüan seda nüüd rahulikult kustutada.

Paradoksaalsel kombel on kooli ja linna senised otsused tehtud paljuski just naabrite huve silmas pidades. Sellest arusaamiseks tuleb esmalt avada seni kehtinud detailplaneeringu ja arhitektuurivõistluse tingimuste sisu.

2007. aastal olin Eesti Arhitektide Liidu eestseisuse liige, kui võistlustingimused pakuti kunstiakadeemia poolt liidule kooskõlastamiseks. Võistlustingimustele oli lisatud skeem, mille järgi projekteerides oleks põhimõtteliselt võinud püüda maja lahenduse sobitada kehtivasse detailplaneeringusse.

Kurioosum on selles, et vana detailplaneering oli naabrite suhtes märgatavalt jõhkram kui praeguseks valminud uus. Samuti ei sobinud see hästi EKA ruumivajadusega. Kuna tegu oli äärmiselt piiripealse olukorraga, kerkis juba toona küsimus, kas poleks targem teha uus detailplaneering. Ülemäärase ajakuul tõttu püüdis EKA seda siiski vältida. Arutelude käigus läks võistlustingimustesse kirja põhimõte, et võistlejal on vabadus skeemi järgida või sellest kõrvale kalduda, kaaludes seejuures ka teiste isikute võimalikke huve. Kumb tee osutub sobivamaks, selle pidi lõpus kindlaks tegema žürii.

2008. aastal võtsin arhitektina võistlusest osa. Püüdsime vana planeeringu põhimõtteid järgida, kuid uue planeeringu koostamine tundus just naabreid silmas pidades ikkagi mõõdapääsmatu, sest küsitavused oleks nii või teisiti õhku jäänud.

Me ei võitnud ja ma võiksin žürii peale ju pahane olla, kuid leian, et kõiki asjaolusid arvestades tegi žürii ainuõige otsuse. Vana planeeringut järgides oleksid tegelikult tulnud palju suuremad vaidlused. Žürii on suurepäraselt mõistnud, et mis tahes uut planeeringut tuleb alati võrrelda varem kehtinuga. Vana planeering nägi ette üheksakorruselise hoone vahetult vastu naabermaja.

Praegune projekt kavandab 14 korrust piirist üheksa meetrit ehk tavalise tänavalaie võrra eemale. Kõrgusesse minekuga ei vabastatud ruumi mitte ainult linnaväljakule, vaid sellega anti õhku, vaadet ja päikest ka naabritele. Külgnevatest nelja- viiekorralistest majadest vaadates ei mõjuta valgust mitte see, kas üleval on üheksa või 14 korrust, vaid see, mis toimub maapinna tasandil ja madalamatel korrustel.

2009. aastal töötasin nõunikuna sise- ja välisministeeriumi planeeringute osakonnas. Meilt küsiti seisukohta EKA detailplaneeringu suhtes. Ütlesime, et tegemist on tavalise planeeringu netlusega, mis tuleb rahumeelselt õiglase lõpuni viia, leides vajadusel tasakaalustatud lahendused.

Julgen öelda, et Tallinna linnaplaneerimise amet on selle menetluse ka õiglaselt lõpule viinud. Kuigi olen olend üpris kriitiline nii mõnegi Tallinna planeerimisotsuse suhtes, tuleb praeguses olukorras linna külma närvi ja asjakohase lahenduse eest tugevalt tunnustada. Linnavolikogu on uue planeeringu kehtestamise otsuses üksikasjalikult kirjeldanud, miks on uus planeering kõigi huvides parem. Selles olukorras oleks kõige rumalam

EKA UUS MAJA

Arhitekt

Toomas Paaver
usub minister Aaviksoo võimetesse leida plaan B Archimedese otsuse tühistamiseks, sest oleks väärilt lasta sundseisus EKA-l seda kohtu kaudu taotleda.

pöörduda tagasi naabruskonnaga jõhkruitseva vana planeeringu juurde. Nüüd on meil tarvis julgelt välja anda korralikult kaalutletud ja halduskohustus vett pidav ehitusluba.

Ester Palmi kohtutee viib peagi ummikusse. Tallinna halduskohus on tagasi lükanud kõik naabri taotlused esialgse õiguskaitse kohaldamiseks. See tähendab, et kohus on vaidleja kaebused lugenud sisuliselt perspektiivituks. EKA-le on jäänud kõik võimalused paralleelselt vaidlustega plaanitud ehitustööd rahulikult jätkata, alustades sulundseisust. Kaebaja vastuolulistest soovidest võib oletada, et ta võinuks ehitusloa vaidlustada ka vana planeeringu järgimisel või soovitud parkimiskohtade kättesaamisel. Linnavolikogu otsus ja halduskohutu põhjendused lükkavad selgelt ümber naabri eksitavad väited. Paraku jahvatavad kohtuotsused aeglaselt ka perspektiivitu kaebuste lahendamisel, kuid need lahendatakse.

Vaidleja tegelikud motiivid on tänaseni teadmata. Pole võimalik leida mõistuspäraselt seletust, miks kasutab inimene vaidlustamisvõimalusi, mis kaasnesid tema enda elukeskkonna huvides tehtud muudatusega. Viimase kinnisvarabuumi ajal, mil lühikegi aeg maksis arendajatele palju, oli planeeringute vaidlustamisega lihtne nendelt raha välja pommida. Praegu ei paista aga isegi raha olevat motiiviks, sest sel juhul oleks lahendus ammu käes. Seega nõuab olukord formaaljuridilist lahendust, mille saab linna ja ministeeriumi tahtejõu olemasolul kenasti leida mõistlike kaalutluste teel. Kohus lähtub otsustamisel eelkõige kaalutluste asjakohasusest. Ehitus saab samal ajal jätkuda.

Sihtasutuse Archimedes ootamatu otsus raha tagasi nõuda on kogu selles kontekstis ebaaus ning see tuleb väärilt tühistada. Miks on asutuse juhid tänaseni vait? EKA pole rumalasse olukorda sattunud omal süül ning kõigi seniste kohtuotsuste põhjal läheb ehitus edasi. Haridusminister ja SA Archimedes saaksid oma senised sõnad tagasi võtta, sest on igati mõistetav, et sealse otsustajad ei olnud planeeringuküsimustes asjatundjad. Põhjendamatu otsus võis olla põhjustatud üksnes jõuliselt levitatud ekslikust infost.

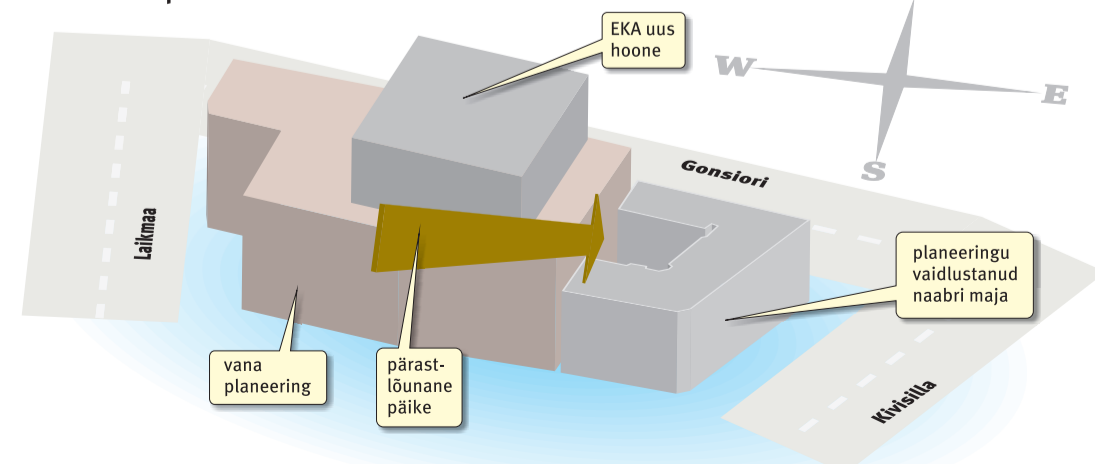
Milline saaks olla päästeplaan B, mida ootab haridusminister? Ehitusprojekti ettevalmistamine ükskõik millise teise asukoha peal võtaks aastaid, pealegi poleks ehitus mujal odavam. Kui kesklinna krunt müüa, siis saaksid naabrid sinna arvatahvasti ahnema arendaja, kelle heaks EKA on kingitusena ka kogu vaidlemise vaeva läbi teinud. Ehitusplaanide muutmise kaudu ei lahenduks ükski õhusolev küsimus. Archimedese nõukogu enamuse moodustavad haridus- ja teadusministeeriumi ametnikud. Minister Jaak Aaviksoo on kindlasti piisavalt võimekas, et leida plaan B sihtasutuse ennatliku otsuse tühistamiseks. Temast ei oleks väärilt lasta sundseisus EKA-l seda kohtu kaudu taotleda.

Haridusministrile langeb olukorra lahendamisel toptelt vastutus. Kogu tulevase elukeskkonna nimel on oluline, et hariduses säiliks kunsti ja arhitektuuri sünergia, mis jääks sõltumatuks kinnisvara- ja ehitusarist. Seda suudab pakuda vaid kunstiakadeemia, sest vastavaid traditsioone ja kogemust poleks võimalik kiirelt uuesti luua. Survet vaba arhitektuurimõtte allutamiseks rahamasinatele on päriselst tunda pidevalt ja see ei tohi kanduda haridusse.

Kunstiakadeemiat ootab ees mitu tõsist katsumust: kõigepealt ehitushange, seejärel kõrgharidusreform ning muu hulgas konkureerimine arhitektuuriharidust anda ihaldava Tallinna Tehnikaülikooliga. Kõige sellega suudetakse kindlasti hakkama saada, kuid maja pikaajaline puudumine võib võtta koolilt keerulise aja üleelamiseks vajaliku majandusliku jõu. Kunsti- ja arhitektuuriajaloo kirjutatakse ka aastakümnete pärast paksu raamatuid, kus vaadeldakse muu hulgas hariduse tööse ja mõnased. Tahaks väga loota, et praegu otsustavatel poliitikutel pole soovi sattuda ajaloo musta nimekirja kunsti- ja arhitektuurihariduse lammutajatenä.

Vana planeering lõikas päikesevalguse

EKA asetus ilmakaarte suhtes ei saa mõjutada naabrite lõunapäikest. Uue planeeringuga vabastati tee pärastlõunasele päikesele. Ühegi lahendusega pole võimalik avada naabritele madalat õhtupäikest.

Allikas: Toomas Paaver; graafika: Silver Alt

PÄÄSTEKOMANDODE SULGEMINE

Omakohus oleks ka odav

Helve Laasik
Ajalehe Vooremaa peatoimetaja

Varsti on igal vallavanemal kas vallamaja või kodu lähedal garaazis sõiduauto käru, kus püüti kustutusvahu ja veega. Kui vallas puhkeb tulekahju, haagib vallavanem selle käru auto järele ning kihutab kustutama. Hea, kui talvel oleks auto ees ka lumesahk, sest alati ei pruugi tee olla lahti lükatud. Ta on tõenäoliselt esimene, kes kohale jõuab, sest päästekomando tuleb kusagilt maakonna teisest otsast, mitmekümne kilomeetri kauguselt.

Talvised teolud on nagu on. Ilmselt on päästeameti koostatud suletavate komandode analüüsis esitatud ajagraafikud, mille jooksul peaksid päästjad objektile jõudma, sügisest kevadeni kasutatud. Teeolud on selle ideaalmodeli jaoks lihtsalt liiga raskeid.

Alati ei aita seegi, kui tee on lahti lükatud. Näiteks Jõgeva linnast seitsme kilomeetri kaugusel Kaera külas põles möödunud talvel maja maha, sest päästjad ei jõudnud oma raske tehnikaga mõnisada meetrit teest eemal asuva maja juurde. Veeti küll Piibe maanteelt voolikuid, kuid maja päästa ei suudetud.

Päästeameti peadirektor Kalev Timberg tuli esmaspäeval välja tähelepanuväärse avaldusega: tulest olivat inimesi võimalik päästa vaid linnas ja sedagi üksnes juhul, kui tulekahju ei alga magamistoast. Miks siis ikkagi nii usinalt elupäästevõimekust suurendatakse, kui päästjad, kiirabi ja politsei tulevikus üldse enam linna piire ei ületa? Jah, lihtsam on kaitsta kümnet tuhandet linnainimest kui paari tuhandet hajali elavat maainimest.

Vanasõna ütleb, et vana kaevu ei saa enne kinni ajada, kui uus valmis. Tark peremees nii ei teegi. Riik pole meil kuigi hea peremees, korrutatakse pidevalt. Sellepärast toimitaksegi põhimõttel «tehtud-mõeldud» ja aetakse vana kaev enne uue valmimist kinni.

Nüüd, kui üle riigi on vaja üheksa komandot kinni panna, räägitakse vabatahtlikest pitsimeestest. Vabatahtlikud saavad appi tulla ainult õhtuti ja nädalavahetustel. Päeval nad ju töötavad. Kui tulekahju puhkeb päeval, mis siis saab?

Ehk tuleks maal asutada pensionäridest-vabatahtlikest nii päästekomando kui ka elektrikute ja kiirabiõppinud? Las nad seal siis püsivad vabatahtlikkuse põhimõttel, kuni jaksavad! See on riiklik saamatus, oluliste funktsioonide veeretamine kodaniku kanda. Niisugune skeem toimiks ehk siis, kui kodanik on riigiga rahul. Eestis seda praegu ei ole.

Tegelikus elus on asjad veel keerulisemad. Kust tellida maale paberitega korstnapühkija? Varem tegi selle töö ära naabrimees, nüüd ei tohi igauks enam korstna otsa ronida. Iga viie aasta tagant peab majapidamist külastama litsentseeritud korstnapühkija ja andma inimesele tehtud tööd tõestava paberi. Varem oli vähemalt Jõgeval tuletõrjeühing, mis pakkus korstnapühkimisteenust, tegeles järelevalvega, ahjude ja pliitide ehitamisega. Need teenused võiksid olla maainimesele kättesaadavad.

Saare vallavanem Jüri Morozov küsis, miks ei võiks riik delegerida järelevalveteenuseid kohalikele tuletõrjeseltsile. Kui tuletõrjeselts on vastava kvalifikatsiooniksami sooritanud spetsialist olemas, las tema siis kontrollib regulaarselt küttekehade puhastamist ning eluruumide vastavust ohutusnõuetele. Me räägime, et maal pole enam tööd. Anname maainimestele võimaluse teha asju, mida oleks mõistlik kohapeal korraldada, mitte kaugelt kedagi oodata.

Miks hoolitseb riik ainult linnas elavate inimeste eest? Miks peab maal elav inimene kannatama sellepärast, et ta elab maal? Kõike ei saa korraldada vaid nii, kuidas riigile odavam on. Nii ongi maainimesed hakanud kaotama usku oma riiki. Kas tõesti tuleb oma riik Euroopa Inimõiguste Kohtusse kaevata?

Seadus sätestab, et maavalitsused tagavad maakonna tasakaalustatud arengu. Jõgeva maavanem Viktor Svjatõšev pole nõus Palamuse päästekomando kaotamisega. Seadusega on maavanemale pandud kohustus tagada maakonna tasakaalustatud areng, kuid niimoodi pole seda kohustust võimalik täita.

Riigikogus räägiti maapiirkondade tasakaalustatud arengust kui riiklikult tähtsast küsimusest. Ja et maaelu areng tasakaalustab linnade arengut. Tegelikult sureb elu maal kiiresti välja.

Imestama paneb, et seni pole veel esinenud sooviga teha ka politsei ja kohtute töö vabatahtlikuks. Rakendamise omakohut, sest nii on hoopis odavam?